

**Francisci Monacelli Eugubini J. U. D. Protonotarii
Apostolici, olim Ecclesiae Venusinae, ac deinde Aesinatis
Vicarii Generalis, &c. Formularium Legale Practicum Fori
Ecclesiastici**

In Quo Formulæ Expeditionum usufrequentium de his, quæ pertinent ad
Officium Judicis nobile, continentur ; Opus Episcopis, Vicariis Generalibus,
Aliisque Iurisdictionem quasi Episcopalem exercentibus: necnon
Confessariis, Parochis, Cancellariis, cæterisque in dicto Foro versantibus,
apprimè utile ...

Monacellus, Franciscus

Venetiis, 1706

Licentiæ Testimonium ferendi in Foro Laicali Form. III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62406](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62406)

pus hic in licentia non dispensat absolute, ut Presbyter, sive Clericus possit cohabitare cum muliere extranea, sed declarat transgressionem in casu sibi proposito, non esse punibilem in foro externo, & illum absolvit à pœna: An autem ita eveniat quoad culpam coram Deo, Clericus simplex, sive Presbyter consulat conscientie suæ: Quod maxime advertere debent Episcopi in expeditione hujusmodi licentiæ.

5. Si autem mulier esset Presbytero conjuncta in gradu consanguinitatis de jure permissio, tunc non videtur imponenda necessitas licentiam impetrandi, etiamsi retineatur cum qualitate famulatus, ut sentiisse videtur *Sacr. Congregat. Concilii in Casenaten. Synodi 26. Februarii, & 26. Martii 1695.* dummodo tamen non sit suspecta, ut jam dixi supra, & in *adnotat. ad Formul. Edicti de Vit. & Honest. Cleric. & declaravit Sacr. Congregat. Deputata in Vigilien. Synodi 20. Maii 1699. ad 16.*

6. GRATIS. Potest Episcopus de jure prohibere Presbyteris, & Clericis ne Domi retineant famulas, nisi fuerint ab ipso approbatae, & absque sua licentia: Sed hanc concedendo debet illam gratis expedire, ne unquam pusillis occasio detur dubitandi, Sacros Canones cohabitationem mulierum cum Clericis prohibuisse, ut exinde Episcopi quæstum faciant, ut monuit *Sacr. Congreg. Episcoporum. & Regular. Episcopum Bergomensem 22. Novembris 1593.*

Licentiæ Testimonium ferendi in Foro Laicali.

FORMULA III.

SUMMARIUM.

- 1 Clerici non possunt Testimonium judiciale perhibere in foro seculari sine licentia sui Prælati.
- 2 Licentia ferendi Testimonium Clericis conceditur in causis etiam criminalibus, in quibus pœna sanguinis, vel corporis afflictiva non imponitur, quando alii testes haberi non possunt.
- 3 Licentia Episc. removet impedimentum, sed non imponit obligationem.
- 4 Clericus non defert juramentum in manibus Judicis Laici.
- 5 Judex Laicus attentans, quod Clericus juret in suis manibus, potest tanquam usurpator jurisdictionis Ecclesiasticæ puniri.
- 6 Clericus spontè deponens sine licentia coram Judice Laico potest ab Episcopo puniri, sed ejus depositio valida est.
- 7 Amplia in Teste Religioso, nisi pars antea exciperet de defectu licentiæ.
- 8 Depositio Testis Religiosi sine licentia Superioris non probat.
In Urbe sufficeret licentia Eminentiss. Card. Vic. ibid.
- 9 Licentia Testimonium ferendi in Foro Laicali est gratis expedienda.

Dilecto Nobis in Christo N.

UT Testimonium in Foro seculari in Tribunali N. per acta N. Notarii in Causa vertente inter N. ex una, & N. ex altera parte, civiliter ferre possis, & valeas, dummodo articuli criminalitatem, infamiam, negativam, aut repulsam non contineant, & in manibus Vicarii nostri Generalis, aut alterius personæ Ecclesiasticæ juramentum de veritate dicenda suscipias, tenore præsentum licentiam concedimus. Datum &c.

N. Episcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Episcopalis.

AD-

ADNOTATIONES.

1 UT TESTIMONIUM IN FORO SÆCULARI. Prohibitum est de jure Clericis Testimonium judiciale perhibere in foro sæculari sine licentia sui Prælati, c. *Testimonium* 11. quæst. 1. cap. *Super prudentiam*, & c. *Quamquam* 14. quæst. 2. Bellett. *disq. Cleric. part. 1. tit. de Cleric. teste* §. 2. num. 1. in foro autem Ecclesiastico in Civilibus licentia non exigitur.

2 CIVILITER. Aliquando non tantum in Civilibus, sed etiam in Criminalibus pro Testimonio ferendo Clericis conceditur licentia, puta ad defensionem rei, vel quando non esset imponenda pena sanguinis, aut alia corporis afflictiva, sed carceris, vel similis, quod verum est, quando alii Testes non adessent, & veritas aliunde haberi non posset; ut explicat Jannuen. *prax. c. 42. n. 1. secundum impress. Neapol. 1602.* & præmissa protestatione c. *Prælati de homic. in 6. quæ ut tenet D. Raynald. observ. Crim. tom. 1. cap. 10. n. 8.* requiritur etiam in causis, in quibus pena sanguinis non imponitur.

3 FERRE POSSIS, ET VALEAS. Licentia Episcopi removet impedimentum, qua mediante Clerico licet quod prius non licebat, sed non imponit illi obligationem (quatenus nolle) Testimonium ferendi: Quia compulsio Superioris est subsidiaria, & tunc solum Clericus cogitur ad deponendum contra Laicum tam in Civilibus, quam in Criminalibus, quando veritas aliter haberi non posset, ut ex Farinac. *de Test. qu. 61.* tradit Vulpin. *in succo opposit. 12. num. 13.* Jannuen. *ubi sub n. 6.*

4 AUT ALTERIUS PERSONÆ ECCLESIASTICÆ JURAMENTUM, &c. Non potest Episcopus permittere, quod Clerici juramentum deferant in manibus Judicis Laici, sed necessario jurare debent in manibus ipsius Episcopi, vel Vicarii, aut alterius personæ Ecclesiasticæ, sive Clerico Teste coram eisdem examinato super articulis, examen illius Judicis Laico remitti, Bellett. *loco super cit. de Cleric. Teste n. 3.*

5 Aded quod, si Judex Laicus præsumeret hoc attentare, posset, & deberet puniri tanquam violator libertatis, & usurpator jurisdictionis Ecclesiasticæ, ut pluries censuit Sac. Congr. cujus Decreta congerit de more Pignatell. *consult. 58. num. 4. tom. 2.*

6 LICENTIAM CONCEDIMUS. Si Clericus sua sponte, vel etiam coactus coram Judice Laico Testimonium perhiberet, licet (si sponte) puniri posset à suo Episcopo pœna arbitraria, ut dicit Bellett. *disq. Cler. tit. de pœn. Cler. §. 51. n. 14.* ejus tamen depositio valida esset, Bellett. *ubi supra tit. de Cler. Teste §. 2. num. 6.* & Vulpin. *ibid.*

7 Quod ampliatur in Teste Religioso, qui licet non habeat velle, nec nolle, tamen si juramentum judiciale deferat sine licentia sui Superioris, validum erit Farinac. *de Test. quæst. 61. num. 130.* nisi tamen antequam examinetur pars excipiat, & opponat defectum licentiæ, & oppositione non obstante admittatur examen, tunc enim Testimonium irritum esset, ut distinguit Passerin. *de stat. hom. tom. 2. quæst. 187. art. 2. n. 81. pag. mibi 307.*

8 Alii verò absolutè tenent Regularium depositionem non valere sine suorum Superiorum licentia, quos refert Bellett. *disquis. Cleric. part. 1. tit. de Cler. Teste §. 2. num. 3.* Novar. *decis. 198. per tot. Rot. decis. 122. num. 18. part. 4. tom. 2. recent.* Et in Urbe saltem de licentia Cardinalis Vicarii in causis Civilibus, ut respondit Sac. Congr. *Immunit. in Romana 4. Septembris 1640. lib. 3. decret. Pauluc. fol. 129. à tergo.*

9 Licentia autem, quæ per Episcopum Clericis testimonium ferendi in foro Laico conceditur, gratis expedienda est, ut respondit Sac. Congr. *Immunit. in Aquilana 5. Maii 1637. ad 2. lib. 3. decret. Paul. fol. 30. à tergo.*

Licen-